

ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΜΟΝΑΧΗ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Δημοσιεύουμε σήμερα τον κάτωθι βουλγαρικό διήγημα, συγχρόνου Βουλγάου συγγραφέως, για να πάρετε μιὰ ιδέα της βουλγαρικής λογοτεχνίας.

«Αφθονο, παχύ χιόνι σκεπάζει τὸ ἐρημικὸ χωριουδάκι, τὸν κάμπο, τὰ γύρω δάση καὶ ὅλην τὴν περιφέρεια. Ἐξακολουθεῖ νὰ χιονίζει ἀκόμη· πυκνὲς νιφάδες πέφτουν καὶ ἀσπρίζουν τὸν κάμπο πέρα ὡς πέρα...

Τὸ παλιὸ χωριάτικο σχολεῖο μὲ τὴν ἐτοιμόρροπη στέγη του καπνίζει. Εὐθόμιες παιδικὲς φωνὲς ἀκούονται, τὰ χωριατόπουλα ὁρμῶν στὴν αὐλὴ ὅλα μὲ πρόσωπα γεμῖτα ζωὴ καὶ χρώματα. Ἀν φοβῶνται τὸ χιόνι, δὲν τὰ νοιάζει τὸ τσουχτερό κρύο.

Ἡ δασκάλα τους, ἓνα κορίτσι δεκαοχτὸ χρόνων, κάθεται στὸ παραθύρι ἀφηρημένη καὶ παρακολουθεῖ τὴς νιφάδες πού ὁ βορρῆας σπρώχνει ἐδῶ κι' ἐκεῖ.

Τὸ συμπαθητικὸ τῆς πρόσωπο ἔχει μιὰ ἔκφρασι ἀρρωστιάριχη. Ὁ θύρῳρος τῶν μικρῶν μαθητῶν στ' ἄλλο διαμέρισμα τὴν πειράζει, τῆς ἀντιβρίζει τὰ νεύρα.

Κοντὰ στὴ σόμπα πού μπομπουνίζει, ὁ Νικόλας, ὁ ἐπιστάτης, ξεσταίνεται ἀκουμπώντας στὸν τοίχο. Εἶνε συνηθισμένος μὲ τὴ φτώχεια του καὶ νομίζει πὼς ὁ Θεὸς ἔτσι ἔκαμε κι' ὅλο τὸν ἄλλο κόσμο· Τους πτωχοὺς γάνε πάντα πτωχοὶ καὶ δυστυχισμένοι καὶ τοὺς πλούσιους πάντα πλούσιους κι' εὐτυχεῖς.

Ἡ ἀναπνοὴ του στὰ ἡλιοκαμένα του στήθη σφυρίζει σὺν ξεκούρδιστῃ λατέρᾳ κι' ἀκομπανιέρει τοὺ βορρῆα πού μουγκρίζει στοὺς σωλήνας τῆς θερμοκάμινου. Ἀπὸ σκοτισμένοι γεωγραφικοὶ χάρτες κρέμονται στὸν τοίχο.

— Παρασκευὴ εἶνε σήμερα ; ρωτᾷ ἡ δασκάλα ἀφηρημένη.

— Ὁ μπάμπας Νικόλας τρομαγμένος ἀνοίγει τὰ νυσταλέα του μάτια.

— Πῶς εἶπε ; δεσποινίς ;

— Σήμερα εἶνε Παρασκευὴ·δὲν εἶνε ἔτσι ;

— Ναι, ναι Παρασκευὴ... γιὰ τὸ ταχυδρομεῖο ρωτᾷς ἔ ; Ἐνωρὶς εἶνε ἀκόμα. Ὁ ταχυδρόμος ἔρχεται στῆς τρεῖς, ἀλλὰ πού νὰ φανῇ σήμερα μὲ τέτοια κακοκαιρία. Ὁ μπάμπας Νικόλας πέρνει πάλι τὴν πρώτη του θέσι. Ἡ δασκάλα σωπᾷ. Ἐγὼ προσηλωμένα τὰ μάτια τῆς στὸ χιόνι καὶ τὸ νοῦ τῆς στὰ περασμένα.

Οἱ σκέψεις τῆς εἶνε μελαγχολικὲς σὺν νυχτερίδες κατάμαυρες, πού πε-

ριοτρέφονται πάντα στὸ ἴδιο σημεῖο. Σκεπτεται τὴν ὁφάνεια τῆς !

Πολὺ μικρὴ ἔχασε τοὺς γονεῖς τῆς. Κάτι μακρὺναι τῆς συγγενεῖς τὴν ἀνέθρεψαν· ἀ λὰ πολὺ συχνὰ τὴν ἔκαμναν νὰ αισθάνεται τὴ δυστυχία τῆς. Πρὶν ἀπὸ λίγους μῆνας τελείωσε τὸ Γυμνάσιο καὶ ἦρθε στὸ χωριὸ νὰ ἐξαοικήσῃ τὸ ἐπάγγελμα τῆς δασκάλας. Πόσο δύσκολο τῆς φαίνεται !

Κάποτε τῆς ἔρχεται νὰ φύγῃ μακρὺ, πολὺ μακρὺ. Ἄλλὰ πῶς θὰ ἔσῃ ; Στὴ σκέψις αὐτὴ ἓνα μικρὸ χαμόγελο ἔλυσσε τὸ συμπαθητικὸ τῆς πρόσωπο

Τοὺς τελευταίους μῆνας, μαθητριά ἀκόμα, γνώρισε κάποιον ἀνθυπολοχαγὸ. Ἀπὸ-τρεῖς φορὲς τὸν εἶδε καὶ τοῦδωσε ὅλη τὴν ψυχὴ. Αὐτὸς ἐφρόντιζε νὰ τῆς βρῇ θέσι, μὲζὺ του ἦλθε στὸ χωριό. Τῆς πρώτης βδομάδας τοῦ χωρισμοῦ τῆς ἔγραφε τακτικά, γράμματα γεμῖτα ἀγάπη. Πόσα δὲν τῆς ὑπόσχετο ὁ πλάνος ! Ἐπειτα δὲν ἀκούστηκε πιά. Δὲν ἤθελε νὰ πιστεῖν πῶς τὴν λησμόνησε, πῶς ἔπαψε νὰ τὴν ἀγαπᾷ... Θὰ παρᾶπεσαν βέβαια τὰ γράμματά του καὶ ἔτσι καθε τρίτῃ καὶ Παρασκευὴ ἡ δασκάλα, μὲ κρυφὴ ἀγωνία, περιμένε τὸ Ταχυδρόμο.

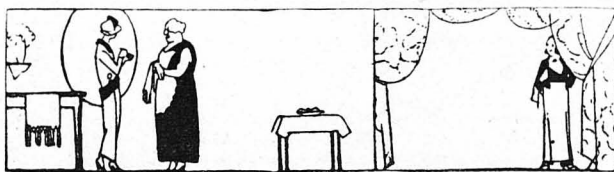
Σήμερα ξύπνησε εὐχαριστημένη, γεμῖτῃ ἐλπίδα καὶ χαρὰ, γιὰτὶ στὸν ὕπνο τῆς ἀκούσε τουφέκια.

— Μπάμπας—Νικόλα, τί σημαίνει σὺν ἀκούς στὸν ὕπνο σου τουφέκια ; ρωτᾷ τὸν ἐπιστάτη.

— Τουφέκια ; Χμ... Θάχεις γράμμα, θάχεις γράμμα δεσποινίς !

— Καὶ ὁ ὄνειροκρίτης ἔτσι λέει...

— Τῶχα ἀκούσει ἀπὸ τὰ παιδικά μου χρόνια ξαναλέει ὁ μπάμπας—Νικόλας. Συχνὰ ἀκούγα τὴ μακαρίτισσα τὴ

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΓΕΛΩΤΟΠΟΙΩ

Ο ΤΡΙΒΟΥΛΕΤΟΣ

Οἱ γελωτοποιοὶ χρονολογοῦνται ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ Ρωμαίων, ἴσως δὲ καὶ ἀπὸ παρ'ἐλθόν ἐτι ἀπώτερον. Κατόπιν τοὺς ἀνέγεται καὶ ὁ Χριστιανισμὸς, καὶ ὁ Μεσαίων δύναται νὰ ὀνομασθῇ ὁ χρυσοῦς αἰὼν τῶν γελωτοποιῶν. Ἐκαστος ἀρχων, ἐκάστη πυργοδέσποινα, ἔχουν τὸν γελωτοποιὸν των.

Ὁ Τριβουλέτος, ὁ ἱστορικὸς γελωτοποιὸς Φραγκίσκου τοῦ Α', ὁ ὁποῖος ὡς γνωστὸν ἐνέπνευσεν εἰς τὸν Βίκτωρα Οὐγκώ τὸ πρωταγωνιστὸν πρόσωπον τοῦ δράματός του «Ὁ Βασιλεὺς διασκεδάζει» (Ριγολέττος), ἐκάθητο εἰς τὸν θρόνον ἀριστερᾷ τοῦ βασιλέως καὶ πολλὰκις εἶδιδε καὶ αὐτὸς τὴν γυνῆν του ἐπὶ σοβαρῶν ζητημάτων τῆς ἡμέρας, διότι ὁ γελωτοποιὸς μόνος εἶχε τὸ προνόμιον τῆς ἐλευθεροστομίας κατὰ τοὺς χρόνους τῆς πλέον καταθλιπτικῆς τυραννίας.

Οἷτω, προτοῦ ὁ Φραγκίσκος ἀποφασίσῃ νὰ βαδίσῃ ἐπὶ κεφαλῇ τοῦ στρατοῦ του εἰς τὴν ἀτυχή ἐξστρατεία τοῦ 1525, καθ' ἣν συνελήφθη αἰχμάλωτος εἰς Πάριον, ὁ Τριβουλέτος παρενυρίσκειτο, ὅπως πάντοτε, εἰς τὸ συμβούλιον τοῦ βασιλέως, μετὰ πέντε ἢ ἑξ στρατηγῶν του.

— Ἐγὼτε τὴν ιδέαν, ἀρχοντες, τοὺς εἶπε ὁ Τριβουλέτος, ὅτι ἀπεφασίσατε λαμπρά. Ὁ καθένας σας ἔχει ἀπὸ ἓνα δικό του σχέδιον γιὰ νίκουζῃ δρόμο στὴν Ἰταλία, ἀλλὰ δὲν σκέπτεται τὸ οὐσιωδέστερον...

— Ποιὸ ; τὸν ἠρωτήσαν.

— Τὸ πῶς θὰ γυρίσῃ ἀπ' ἐκεῖ.

Ἄλλοτε κάποιος ἀρχων τὸν ἠπειλῆσε ὅτι θὰ τὸν ραβδίσῃ καὶ ὁ Τριβουλέτος ἔτρεξε εὐθὺς νὰ παραπονεθῇ εἰς τὸν Φραγκίσκον Α'.

— Μὴ φοβάσαι, τοῦ εἶπε ὁ βασιλεὺς, ἀν τολμήσῃ κανεὶς νὰ σ' ἐγγίσῃ, ἓνα τέταρτο τῆς ὥρας ὑστερώτερα θὰ εἶνε κρεμασμένος.

— Ἀ, Μεγαλειότατε, τοῦ εἶπε ὁ Τριβουλέτος, ἀν τὸν κρεμοῦσατε ἔνο τέταρτο τῆς ὥρας προτῆτερα, δὲν θὰ ἦτον περὶ καλὰ ;

Ο ΠΕΡΙΗΓΗΤΗΣ

μὰνα μου νὰ λῇ : — «Παιδιά σήμερα θάχουμε γράμμα, ἀκούσα τουφεκιά στὸν ὕπνο μου! Κι' ἀληθινὰ, ἀν ὅχι μὲ τὸ ἓνα, μὲ τὸ ἄλλο Ταχυδρομεῖο τὸ γράμμα ἔφτανε, δεσποινίς...

Ἐξακολουθεῖ νὰ χιονίζει, ἡ νιφάδες κολλοῦν πᾶν ὅτὸ τῆξι, ὁ βορρῆας μουγκρίζει στοὺς σωλήνας τῆς θερμοκάμινου κι' ὁ μπάμπας Νικόλας ἀκομπανιέρει ροχαλίζοντας !

Τὰ παιδιά στᾶλλο διαμέρισμα χαλοῦν τὸν κόσμο. Ἄλλα κλαῖν, ἄλλα γελοῦν, τρέχουν, κυνηγοῦνται στὴν αὐλὴ, παίζουν μὲ χιονόσφαιρες. Τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτὰ δὲν ἀκούει ἡ δασκάλα. Βρίσκεται μακριὰ, πολὺ μακριὰ...

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ξυπνᾷ ἀπὸ τὴν νάρκη τῆς, γιὰτὶ διέκρινε στὴν γωνία τοῦ δρόμου, ἀπάνω στὸ ἥσυχον αἰολόγ του, φορτωμένο σάκκου καὶ χιόνια, τὸ ταχυδρόμο.

— Μπάμπας—Νικόλα, φωνάζει μὲ λαχτήρα, τρέχα στὸ δημαρχεῖο, ὁ ταχυδρόμος ἔρχεται, φέρε μου τὰ γράμματα... μὰ μὴν ἀργεῖς σὲ παρακαλῶ... φέρε μου τὰ γρήγορα...

Ὁ μπάμπας—Νικόλας φεύγει·καὶ γυρίζει σὲ λίγο φορτωμένος χιόνια.

— Δὲν ἔχατε τίποτε, δεσποινίς.

Στὸ ἀκουσμά αὐτὸ, τὸ ὁμοῖο καὶ λυπημένο προσώπαι τῆς γλῶμαισε καὶ ἔξηντλημένη ἔπεσε στὴν καρδέλα κοντὰ στὸ τραπέζι.

Ἐσκυψε, ἔκρυψε τὸ προσώπαι τῆς στὰ χέρια τῆς καὶ ἔκλειψε.

Σιγὰ—σιγὰ τὰ δάκρυα λιγότεσαν. Μὲ τὴν μελαγχολία χυμένη στὸ γλῶμαι τῆς πρόσωπο καὶ τὸν κρύφιο πόνο στὴν ψυχὴ ἦρθε τὴν πέννα κι' ἄρχισε νὰ γράφῃ σ' ἐκεῖνο πού τὴν εἶχε λησμονήσει :

Ἀγαπημένε μου,

«Γιατὶ δὲν μοῦ γράφεις ; Εγὼ σοῦγραφα τόσα καὶ τόσα γράμματα. Πάλι σὲ ρωτῶ γιὰτὶ δὲν μοῦ γράφεις ; Ἔστω καὶ μιὰ λέξι μοῦ εἶνε ἀρκετὴ, γιὰτὶ κανένας ἄλλος δὲν μοῦ γράφει, κανένα δὲν ἔχω στὸ κόσμο, κανένα δὲν ἀγαπᾷ ! Ἐδῶ στὴν ἐξορία μου, στὴν ἀνυπόφορη μοναξιά, θαμένη μέσα στὰ χιόνια, φαντάζεσαι μὲ πόση ἀγωνία περιμένω τὸ γράμμα σου καὶ τὴν ἀγάπη σου... Στέφανε, λατρεντέ μου Στέφανε, ὑπάρχεις ; ὑπῆρξες ποτὲ ; Μὴν ἦσουν πλᾶσμα τῆς φαντασίας μου !...

Θερμὰ δάκρυα στάζουν ἀπὸ τὰ θολὰ τῆς μάτια. Ἀφίνει τὴν πέννα, γιὰτὶ αισθάνεται πῶς δὲν ἔχει τὴν δύναμι νὰ ἐξακολουθῇ στὸ γράμμα.

Κρύβει τὸ πρόσωπό τῆς στὴν ποδιά τῆς καὶ ξεσπᾷ ἐν λυγμούς.

Σὲ λίγο τ' ἀνέγεται, σὺν νὰ τὴν τάραιξε ἐφιάλτης. Ἀκουσε τὴ φωνὴ τοῦ δημάρχου τοῦ χωριοῦ τῆ βάνουση κι' ἀπότομη :

—Ποῦ στὸ διάβολο νὰ γκρεμοτοκίστηκε ἡ δασκάλα ; Λιμπρά μὰ τὴν ἀλήθεια ἐκπαιδεύουν τὰ παιδιά μας. Ἀκου θόρυβο, ἀκού κακό ! Μὰ πού εἶνε αὐτὴ, διάολε !..

I. ΝΤΕΜΙ ΓΡΩΦ

